

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Prof. Małgorzata Omilanowska

DWIM/1423/14/

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 24.12.14
nr. 8152 podpis M

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 23.12.14

nr. 5472 podpis. [signature]

Warszawa, dnia 23 grudnia 2014 r.

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku !

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Jarosława Laseckiego podczas 65. posiedzenia Senatu RP w dniu 20 listopada 2014 r. w sprawie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (przesłane pismem z dnia 25 listopada 2014 r. nr BPS/043-65-2808/14), uprzejmie proszę Pana Marszałka o przyjęcie przedstawionych poniżej wyjaśnień.

Na wstępie należy wskazać, iż ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90. Poz. 631, z późn. zm.), zwanej dalej pr. aut., w art. 17 wskazuje, że w przypadku braku innych regulacji ustawowych, autorowi przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu, rozporządzania tym prawem oraz wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Analogicznie ustawa ta, przyznaje prawa podmiotom uprawnionym z tytułu praw pokrewnych. Na podstawie art. 86 i art. 94 pr. aut. artysta wykonawca i producent posiadają prawo do korzystania i rozporządzania oraz do wynagrodzenia za wykorzystanie ich praw na wskazanych polach eksploatacji. Jednym z pól eksploatacji jest odtwarzanie, na którym to polu co do zasady reprezentują uprawnionego organizacje zbiorowego zarządzania (dalej: OZZ). Od rodzaju odtwarzanego dobra intelektualnego zależy właściwa organizacja reprezentująca uprawnionego.

Odpowiadając na pierwsze pytanie Pana Senatora, należy wskazać, iż kompetencja OZZ do reprezentowania uprawnionego z tytułu prawa autorskich lub praw pokrewnych wynikać może z dwóch podstaw. Podstawowym źródłem uprawnienia OZZ jest umowa powierzenia praw przez

podmiot autorsko uprawniony. W przypadku braku takiej umowy, dana organizacja może stosować odpowiednio przepisy regulujące instytucję prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, uregulowaną w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na dyspozycję przepisu zawartego w art. 105 ust. 1 pr. aut., który ustanawia na rzecz OZZ domniemanie prawne uprawnienia do zarządzania i ochrony praw objętych zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie. W konsekwencji organizacje te mogą żądać od osób trzecich, korzystających z praw twórców, zawarcia odpowiednich umów. Z drugiej strony, obowiązek zawarcia umowy z OZZ nie wystąpi, jeżeli zastosowanie znajdą przepisy o dozwolonym użytku, zgodnie z którymi, podmioty posiadające urządzenia służące do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego mogą za ich pomocą odbierać nadawane utwory, choćby urządzenia te znajdowały się w miejscu ogólnodostępnym, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie korzyści majątkowych (art. 24. ust. 2 pr. aut.). Podkreślić należy odwrócone reguły dowodowe. W powyższym przypadku obowiązek udowodnienia braku korzyści obciąża podmiot odtwarzający. W chwili obecnej, w zależności od charakteru twórczości, zezwolenie na zbiorowy zarząd na polu eksploatacji publicznie odtwarzanie posiadają i wykonują następujące organizacje: Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Stowarzyszenie Polskich Artystów Teatru, Filmu, Radia i Telewizji – ZASP, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Producentów Audio Video, Związek Artystów Wykonawców STOART, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP.

W zakresie pytania drugiego, uprzejmie informuję, iż odrębnie wynagrodzenia pobiera ZAiKS i SFP na rzecz twórców, a osobno OZZ reprezentujące uprawnionych z tytułu praw pokrewnych. Jednakże w ostatniej nowelizacji pr. aut., wprowadzono w art. 107¹ ust. 2, obowiązek zawarcia przez OZZ porozumienia dotyczącego wspólnego poboru wynagrodzeń za korzystanie z przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzanie. OZZ powinny zawrzeć powyższe porozumienie w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym została prawomocnie zatwierdzona tabela wynagrodzeń na polu odtwarzanie. W przypadku braku zawarcia porozumienia, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznaczy, w drodze decyzji, po zasięgnięciu opinii OZZ, jedną organizację do wykonywania wspólnego poboru, spośród organizacji reprezentujących uprawnionych z tytułu praw pokrewnych. Ponadto art. 107¹ pr. aut. umożliwia zawieranie podobnych porozumień organizacjom reprezentującym twórców również na pozostałych polach eksploatacji. W chwili obecnej, w wyniku bezskutecznego upływu terminu 6 miesięcy, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wszczął dnia 10 października br. postępowanie w przedmiocie wyznaczenia jednej organizacji właściwej do poboru wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzanie. Decyzja w tej kwestii zostanie wydana po otrzymaniu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi uprawnionymi na

polu eksploatacji odtwarzanie, a także stowarzyszeń artystów wykonawców i producentów, oraz organizacji zrzeszających podmioty korzystające z przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzanie. Wybór organizacji, której będzie przysługiwało uprawnienie inkasenta, wymaga uwzględnienia konieczności zapewnienia efektywnego poboru wynagrodzeń i ich wypłaty uprawnionym oraz oceny skuteczności i prawidłowości działania organizacji zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi na polu odtwarzanie.

Odpowiadając na pytanie trzecie informuję, iż zgodnie z dyspozycją przepisu art. 104 ust. 3 pr. aut. minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego udziela zezwolenia, w drodze decyzji, organizacji która daje rękojmię należytego zarządzania powierzonymi prawami. W treści decyzji o udzieleniu zezwolenia minister określa pola eksploatacji, na których dana OZZ posiada kompetencje do wykonywania zbiorowego zarządu. W przypadku podejrzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu OZZ minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może wszcząć postępowanie nadzorcze, którego rezultatem, w przypadku potwierdzenia informacji o nieprawidłowościach, może być nawet decyzja w przedmiocie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie zarządu prawami autorskimi i pokrewnymi.

Na polu eksploatacji publicznego odtwarzania utworów muzycznych, uprawnione są następujące organizacje: ZAiKS, STOART, SAWP i ZPAV. Wysokość opłat z tytułu odtwarzania regulują Tabele Wynagrodzeń zatwierdzone orzeczeniem Komisji Prawa Autorskiego z dnia 10 lipca 2013 r. Jednakże, w zakresie usług hotelarskich tabele te nie są prawomocne z powodu wniesionego odwołania do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Odpowiadając na pytania piąte i szóste, uprzejmie informuję, iż tabele wynagrodzeń, którymi posługują się OZZ, zatwierdza Komisja Prawa Autorskiego. Jest to ciało o charakterze eksperckim, składające się z 30 arbitrów powoływanych przez ministra do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, spośród kandydatów przedstawionych przez:

- a. Organizacje zbiorowego zarządzania;
- b. Stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców i producentów;
- c. Organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- d. Organizacje radiowe i telewizyjne.

Kandydat na arbitra powinien posiadać odpowiednią wiedzę oraz niezbędne doświadczenie zawodowe z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych. Zgodnie z art. 110¹ ust. 1 pr. aut. zatwierdzanie tabel wynagrodzeń oraz ich zmiana jest podstawową kompetencją Komisji Prawa Autorskiego. Sprawę w przedmiocie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń wszczyna się na wniosek właściwej OZZ. W zakresie wysokości wynagrodzenia dochodzonego w ramach zbiorowego

zarządu, art. 110 pr. aut. stanowi, iż przy jego określaniu należy wziąć pod uwagę wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tego korzystania. Zgodnie z orzeczeniem Komisji Prawa Autorskiego z dnia 10 lipca 2013 r. DWIM.PZ-006/1-5/12 zatwierdzającym tabele stawek wynagrodzeń, wysokość poszczególnych stawek uzależniona jest od wielkości miejscowości (liczby mieszkańców), rodzaju obiektu zaliczonego do wyodrębnionych kategorii, zależnej od zakresu korzystania, w tym od: liczby miejsc w obiekcie, wielkości nagłaśnianej powierzchni, kategorii obiektu hotelowego, rodzaju środka transportu, liczby punktów – pomp na stacjach benzynowych, miejsc parkingowych, rodzaju i charakteru imprez, liczby osób uczestniczących w odtworzeniu i czasu jego trwania.

Oplaty na rzecz twórców z tytułu publicznego odtwarzania utworów, pobierane przez OZZ pobierane są za publiczne odtwarzanie utworu, z wyjątkiem przewidzianym we wskazanym wyżej art. 24 ust. 2 pr. aut. Jeśli chodzi o zakwalifikowanie odtwarzania z odbiornika umieszczonego w pokoju hotelowym, jako publicznego – należy odwołać się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. W orzeczeniu C-306/05 ETS stwierdził: *„Jeśli sygnał odbierany jest na rzecz szerszego audytorium w drodze niezależnej czynności, za pomocą której nadawany utwór udostępniany jest nowej publiczności, odbiór taki dopuszczalny jest wyłącznie za zgodą twórcy. Klienci hotelu stanowią taką publiczność w zakresie, w jakim udostępnianie tym klientom utworu nadawanego droga radiowo-telewizyjną przy pomocy odbiorników telewizyjnych nie jest wyłącznie zabiegiem technicznym mającym na celu zapewnienie odbioru pierwotnie nadawanego programu czy też poprawę jakości tego odbioru, w strefie objętej zasięgiem tej emisji. Przeciwnie, podmiot świadczący usługi hotelarskie podejmuje działania w celu udostępnienia chronionego utworu swoim klientom, mając pełną świadomość ich konsekwencji. Prywatny charakter pokoi hotelowych nie stoi na przeszkodzie temu, że sygnał stanowi publiczne udostępnienie.”*

W obecnym stanie prawnym opłaty z tytułu odtwarzania utworów i przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji publiczne odtwarzanie, wynikają z samego faktu dokonywania odtworzenia. Pobierane opłaty mają charakter opłat stałych w zależności od rozmiarów prowadzonej działalności.

W zakresie pytań o konsekwencje zaniechania zawarcia umowy z właściwą OZZ, przedstawiam następujące wyjaśnienie. Jak już wskazano OZZ są uprawnione do reprezentowania praw twórców i osób uprawnionych z tytułu praw pokrewnych, w tym zakresie mogą wykonywać przysługujące im prawa. W zakresie tych praw mieści się również prawo do dochodzenia roszczeń z tytułu bezumownego korzystania z dóbr intelektualnych. Zgodnie z art. 79 ust. 1 pr. aut. uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa:

- 1) zaniechania naruszenia;
- 2) usunięcia skutków naruszenia;
- 3) naprawienia wyrządzonej szkody;
- 4) wydania uzyskanych korzyści.

Ponadto na podstawie ust. 2 przytoczonego artykułu, uprawniony może domagać się wydania przez podmiot, który dopuścił się naruszenia, wydania oświadczenia odpowiedniej treści, jak również zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na rzecz Funduszu Promocji Twórczości. Należy również pamiętać, iż naruszenie praw autorskich objęte jest sankcją karną, również w tym zakresie OZZ przysługuje uprawnienie do złożenia wniosku o ściganie przez właściwe organy, na rzecz podmiotu autorsko uprawnionego.

Mam nadzieję, że Pan Marszałek uzna powyższe wyjaśnienia za wystarczające.

Z wyrazami szacunku

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. Magdalena Samulowa-Ześka